

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Onderwijs door de Heilige Geest

*"Die zal u alles
leren, en zal u
indachtig maken
alles wat Ik u
gezegd heb"*

Joh. 14:26b

*De Pinkster-
geest leert
het roepen
niet óver de
diepten, maar
uit de diepten.*

Het is een onbegrijpelijk wonder, op de leerschool van de Heilige Geest geplaatst te mogen zijn. Want in Adam heeft de mens gekozen voor de leerschool van de satan. In Adam heeft hij zich aangemeld, moedwillig en vrijwillig, om les te volgen in de zonde en de ongerechtigheid. Alles in zijn hart heeft de gevallen mens erin mee om dat onderwijs te volgen en te blijven volgen. Daarom is het ook nooit uit de mens te verklaren dat er leerlingen zijn op de school van de Heilige Geest. Dat is alleen vanuit God te verklaren. Hiervan geldt het: niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. Mag u leerling geworden zijn op de leerschool van de Heilige Geest? Dan zal er iets van het wonder in het hart leven: Wat kan de Heere bewogen hebben om mij van de leerschool van de satan af te halen en te brengen op de leerschool van de Heilige Geest? De Heilige Geest heeft alles geleerd aan de apostelen. Ambtelijk en persoonlijk. Geleerd wat zij spreken moesten. De Heilige Geest gaf hen te spreken over en uit de drie stukken die gekend moeten worden. Denk aan Petrus op de Pinksterdag. Zijn eerlijke, schuldontdekkende prediking werd rijk gezegend. Er werden er omtrent drieduizend toegedaan. Ook persoonlijk leert de Heilige Geest al wat nodig is. Hij onderwijst in de ellende, in de verlossing en in de dankbaarheid. Dat onderwijs is ook nodig om op de rechte

wijze aan te gaan aan de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal. De Heilige Geest verlicht het verstand, Hij opent het hart. De Heilige Geest onderwijst in de totale verdorvenheid van het menskind.

Gods kind leert zichzelf al meer kennen in de woestijnreis van dit leven, gelijk bij Israël in de woestijn het verdorven en murmurende bestaan al meer openbaar werd. De Pinkstergeest leert het roepen niet óver de diepten, maar uit de diepten.

Ook gaat de Heilige Geest onderwijzen in de drie ambten van Christus. Welk een wonder dat de allerhoogste Profeet onderwijs wil en blijft geven aan dwazen die in eigen waarneming al dwazer worden. Een onbegrijpelijk wonder dat Christus voor schuldigen, helwaardigen volkomen heeft betaald en de helse smarten heeft door-gemaakt. Een groot wonder dat de Koning der Kerk de Zijnen, die weerloos en zwak zijn, beschermt. Mag het u ook een wonder zijn? De Heilige Geest gaat ook onderwijs geven in de Wet des Heeren. Het is door de Pinkstergeest dat er gebeden wordt:

Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!

Mocht Die mij op mijn paân ten Leidsman strekken!

Ik Hield dan Uw wet....

Het blijft hier afleren en aanleren. Wie onderwijs mag ontvangen op de leerschool van de Heilige Geest wordt al dwazer en onkundiger in zichzelf. Vanwege de zonden en

afwijkingen zou het rechtvaardig zijn van de leerschool van genade verwijderd te worden. Maar dat is nu het wonder: er wordt niet verwijderd. De Heere heeft groot geduld met onkundige, dwaze, in zichzelf zondige leerlingen. De Heilige Geest leert ook lief te hebben, de minste te zijn, vergevingsgezind te zijn. De Heere geve dat dit onderwijs door de Heilige Geest begeerd mag worden. Hij schenke de Zijnen almeer onderwijs en doe hen vragen: HEER', ai, maak mij Uwe wegen, door Uw woord en Geest bekend.

A. van Heteren

*Maar is het een waar
berouw, dan vloeit dit voort
uit de ontmoeting der ziel met
God zelf, naar Zijn Woord en
wet, in Zijn liefde en gerechtig-
heid. Al waren we dan zelfs
luchthartig en opgeruimd van
gemoed en karakter, dan ont-
staat er een diepe, verborgen,
en ook naar buiten zelfs zich
wel openbarende droefheid,
dat we die God nu hebben
onteerd en bedroefd.*

G. Wisse,
De bekering des mensen.

Levenspraktijk, 2 Johannes : 4 - 6

*Het woord
'waarheid'
neemt zowel in
het evangelie
van Johannes
als in zijn
brieven een
grote plaats in.*

Lopen en wandelen zijn bekend. Het is een zegen van de Heere wanneer we het kunnen doen. Er zijn er die er niet toe kunnen komen en dat niet alleen door ouderdom of gebrek. Door ziekte zijn er al betrekkelijk jong uitgeschakeld. Zijn er in onze gemeente, dan vormen zij toch niet een vergeten groep? De taak van een predikant is veelzeggend in contact en gebod. Beide dienen er te zijn. Het herder zijn mag niet op de achtergrond geraken. Mag men vitaal zijn dan moet het woord 'druk' niet over de lippen komen. Komt het in de gemeente dan heeft het schadelijke invloed. Nu kan een bezoek bij een gehandicapte aangrijpend zijn. Het kan ook blijdschap geven. Verwondering als er gesproken wordt over de geestelijke wandeling. Allereerst de wandel van de Heere. In de Heilige Schrift wordt er gesproken over en gewezen op het wandelen van de Heere. Tot Israël sprak de Heere. 'En Ik zal in het midden van u wandelen' (Lev. 26:11a). Dit was een rijke belofte voor allen die naar Gods wet zouden leven. De tegenwoordigheid van de Heere zou er zijn en gekend worden in geestelijk en tijdelijk opzicht. De Heere zal wonen onder het volk.

Opvallend is dat men dit de gehele Schrift door aantreft, tot Openbaring 21:3. Nimmer mag vergeten worden dat de werkelijkheid daarvan verdiend is en geschonken wordt door de vleeswording van het Woord Jezus Christus. Het is rijk als dat doorgegeven wordt en daarbij genegenheid aanwezig is om zelf de wandel met de Heere te kennen. Wat kan er dan in zorgelijke omstandigheden rijk en goed van de Heere gesproken worden. Dit levensbeeld was ook Johannes niet vreemd. Wat geeft hij rijke zaken door in zijn brief.

Wat spreekt

Na een rijke aanhef in zijn brief gaat hij verder. Ik heb van uw kinderen gevonden die in de waarheid wandelen. Het woord 'waarheid' neemt zowel in het evangelie van Johannes als in zijn brieven een grote plaats in. Het komt meer dan 50 keer voor. In het Evangelie is het woord 'waarheid' onlosmakelijk verbonden met de Persoon Jezus Christus. Jezus zegt van Zichzelf: 'Ik ben de Waarheid' (Joh. 14:6) en geeft door dat Hij een Getuige van de waarheid is (Joh. 8:40). Het wandelen waarop Johannes verschillende keren wijst spreekt van twee werkelijkheden.

Wandelen in de duisternis en wandelen in het licht (1 Joh. 1: 6, 7). Wandelen in de duisternis spreekt van het wandelen en leven in de leugen. Zich innerlijk daarmee één weten. Gelijk Jezus gezegd heeft tot tijdgenoten: Gij zijt uit de vader de duivel en wilt de begeerten van uw vader doen (Joh. 8:44). In woord en daad blijkt het beeld van de satan. Het is het kerkelijk leven niet vreemd. Maar er mag ook zijn het wandelen in het licht. Dat is wandelen in de waarheid, zegt Johannes. Wanneer het nu gaat over de waarheid, dan moet gedacht worden aan alles wat God in Christus in Zijn Woord heeft openbaard. En zo gezien gaat het over wandelen in de waarheid van Gods Woord. Het vermaak daarin hebben. Zoals we dat vinden in Psalm 119. Bij de ware wandelaar komt iedere keer weer boven: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrot (Ps. 119:83 berijmd). Dit is ook een bewijs van de echte bekering in het leven. Nu geeft Johannes in zijn brief door: ik heb van uw kinderen gevonden die in de waarheid wandelen. Wat we onder het woord 'vinden' moeten verstaan is niet duidelijk. Heeft Johannes bezoek gehad? Heeft hij onderweg personen ontmoet? Heeft hij van gemeenteleden een getuigenis gehoord? Het is een open vraag. Hoe het ook zij, het is een feit. Hij weet van gemeenteleden die in de waarheid wandelen. Dat betekent niet dat er verder in de gemeente geen ware wandelaars zijn. Johannes zet geen punt achter wat hij weet en wat hij gelooft. Aan de andere kant wil Johannes van automatisme niet weten. Wat dat betreft kan er van hem en van de andere apostelen heel wat geleerd worden. En dat is niet tijdgebonden. Zeker mag het onderwijs door de hoogste Profeet en Leraar Jezus Christus niet als van betrek-

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. A. van Heteren over Johannes 14:26b 'Onderwijs door de Heilige Geest'. Verder schrijft ds. Tanis over 2 Johannes: 4 -6 onder het kopje 'Levenspraktijk'. Ds. P. Roos schrijft over het onderwerp 'Heilszekerheid'. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ook is opgenomen een achtste artikel over het boek van Simon Oomius 'Een kerk in 't klein'. Verder enkele persberichten. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 26 juni 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 14 juni.

AvH

kelijke waarde gezien worden. Zijn woorden over dood, hel, buitenste duisternis, wening en knersing der tanden, mogen niet ontkracht worden. Ook mag niet ontkracht worden wat Bunyan in zijn christenreis schrijft dat er een weg is van de hemelpoort naar de hel. Is dat overtrokken? Beslist niet. Het is ook niet overtrokken waar Jezus in de bergrede van spreekt (Matth. 7:21-23). Er is wat verschraling in de prediking en zelfs minder! Een tegenstelling met het verleden, een cultuurverschil, zegt men.

Sterkte in het werk

Maar wordt gehoord de vrucht van Schriftuurlijk bevindelijke prediking, dan is er blijdschap. Als Johannes veel goeds hoort dan kan hij zijn vreugde niet verbergen. Het getuigenis van Bijbelse wandelaars heeft hem zeer goed gedaan. Het sterkt hem op zijn ambtelijke loopbaan. Wat hij vernomen heeft is niet van voorbijgaande aard. Het is geen opwelling. Het is van blijvende aard. Aan zijn schrijven voegt hij toe: gelijk wij een gebod ontvangen hebben van de Vader. Dat nu wijst allereerst op de liefdesdaad des Heeren. Die werkt in de zondaar en leidt de zondaar en dringt tot het liefhebben van de naaste. Gods liefde is zo de krachtbron tot liefdebetoon jegens de naaste. Heel het leven door. Na zijn ontboezeming gaat Johannes in zijn brief niet over tot iets anders. Wat hij constateerde in de gemeente leidde niet tot tevredenheid of berusting. Johannes was ervan overtuigd dat de Heere Zijn Kerk in stand houdt. Maar dat doet hem de ogen niet sluiten voor werkelijkheden. Satan en wereld blijven samenspannen. Ze gaan zeer tactisch te werk. In de gemeenten hebben zij handlangers die op een schijnvrome manier te werk gaan. Wijzend op teksten of werkend met teksten. Dit gebeurt vandaag nog. Soms wordt gezegd: zeker dat gebod of verbod staat er maar op vele plaatsen valt het accent op de liefde. Men zegt nu: we kunnen om de ruime gedachte van samenleven zoals die er vandaag is, niet heen. Een relatie waarin liefde, respect voor elkaar en trouw

centraal staan, dient als intieme levensverhouding aanvaard te worden. Hoe heeft Jezus Zelf niet over de liefde gesproken. Echter, het hoe en waartoe mag niet voorbijgezien worden. Ook mogen er geen onjuiste conclusies getrokken worden. Jezus sprak met Zijn discipelen. Een nieuw gebod geeft Ik u, dat gij elkaar lief hebt (Joh. 13:34). Jezus heeft door Zijn woorden geen geheel nieuw gebod gegeven. In Zijn onderwijs heeft Jezus gewezen op de wet. Jezus heeft de hoofdsom van de beide tafels van de wet benadrukt. God liefhebben boven alles en de naaste als zichzelf. Jezus heeft eraan toegevoegd: aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten. Gaat het nu over het nieuwe van het oude gebod, dan is terecht gezegd: het is Jezus' persoonlijke unieke invulling van Gods liefdesopdracht waardoor het oude nieuw wordt. Broederliefde is voortaan de christelijke levenswet. Jezus heeft ook gezegd dat Hij niet gekomen is om de wet te ontbinden, maar om te vervullen. Daardoor is er geen vervanging van het oude gekomen. Elke zondag dient daarom de gemeente de wet des Heeren voorgehouden te worden. Het kan en mag niet gelaten worden bij

het uitspreken van de samenvatting. In de zondagen 34-44 van de Heidelbergse Catechismus worden de geboden naar de Schrift duidelijk verklaard en gehonoreerd. Bijzonder voor het ambtelijke en pastoraal leven. Daar de daad van het Godzalig leven niet eindigt in het spreken erover, maar bijzonder behoort uit te komen in de wandel, legt de apostel het accent op de wandel. Het christen-zijn in de praktijk (vs. 6). Het vertonen van het beeld van Christus, gelijk dat geschreven staat van de discipelen te Antiochië (Hand. 11:26) en zoals Jezus het aangeeft in de gelijkenis van de wijnstok en de ranken. Het gebod wat de lezers vanaf de eerste periode van het christen-zijn hebben gehoord en dat gebod is niet zwaar. Terecht staat in de kanttekening: hetgeen iemand gaarne doet dat valt hem niet zwaar of moeilijk. David zegt in Psalm 119:77 'Laat mij Uw barmhartigheden overkomen opdat ik leve, want Uw wet is al mijn vermaking.' En Paulus zegt: 'Ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens', Rom. 7:22. Zijn David en Paulus onze broeders?

M.C. Tanis

*Jezus heeft
door Zijn
woorden
geen geheel
nieuw gebod
gegeven. In
Zijn onderwijs
heeft Jezus
gewezen op
de wet. Jezus
heeft de
hoofdsom van
de beide tafels
van de wet
benadrukt.*

Kerkelijk actueel

Heilszekerheid

In een vorig artikel schreef ik iets over zekerheid. Bedoeld werd de zekerheid betreffende de waarheid van Gods Woord en het bestaan van God. Zeker weten dat God bestaat en dat Hij de Schepper van de wereld is; dat Christus ten hemel gevaren is en eenmaal zal wederkomen; zo leren we leven bij het licht en de leiding van Gods Heilige Geest en de waarheid van Gods Woord. We kunnen ook spreken over de subjectieve zekerheid des geloofs. Daarover nu iets.

Ik werd hierbij bepaald toen ik enkele treffende zinnen las in het bekende werk van Thomas Brooks: Heaven on earth (Hemel op aarde). De schrijver handelt hierin over de genoemde zekerheid. Brooks was een bekend Puritein; hij heeft heel veel geschreven en zijn werken worden nog steeds

veel gelezen. Ik verwonder me steeds weer over de grote mate van theologische, Bijbelse en geestelijke kennis, die hij uitstraalt. Hij vooral! Erg aansprekend en trefzeker vond ik de volgende zin uit zijn betoog: "Iedere onbevestigde christen is een Magor Missabib, een schrik

*Als zekerheid
gemist kan
worden,
dan kunnen
bekommering
en twijfel
beschouwd
worden als
behorend tot
het geloof.*

voor zichzelf, ja zijn leven is een hel; vrees en twijfel zijn zijn voor-naamste begeleiders en daardoor oordeelt hij zichzelf onwaardig om te leven en toch is hij bevreesd om te sterven; en werkelijk, dit is de droevige situatie van de meeste christenen". U moet deze zin zien tegen de achtergrond van dit boek: Wie zeker mag zijn van zijn zaligheid, krijgt twee hemelen: één na dit leven en de ander reeds tijdens dit leven.

Niettemin stelt Brooks dat de zekerheid geen noodzakelijke vereiste is. "Zekerheid behoort niet tot het wezen van een christen. Het is een vereiste voor het welwezen van een christen, maar het is geen vereiste voor het wezen van een christen". Hij omschrijft verder: "Het is één ding voor mij dat ik genade heb, het is een andere zaak voor mij om mijn genade te zien; het is één ding voor mij om te geloven, het is een andere zaak voor mij om te geloven dat ik geloof; het is één ding voor mij om geloof te hebben, het is een andere zaak voor mij om te weten dat ik geloof". Onder het welwezen van het geloof verstaan we het geloof in zijn volkomen gestalte, in zijn zuivere toestand; onder het wezen van het geloof verstaan we het geloof in haar normale bestaan. Het wezen heeft ieder die gelooft, ook al is het gemengd met vrees en twijfel; het welwezen hebben Gods kinderen alleen als zij ongehinderd en onbelemmerd geloof mogen beoefenen. Dat is dan het geloof in haar ideale verschijning.

Paulus was een bevestigd christen; hij beleefde het welwezen van het geloof. Heman in psalm 88 miste vrijwel elke vertroosting, er waren slechts klachten, maar hij zocht daarmee de Heere. Hij oefende een zwak en bestreden geloof, maar het wezen kende hij wel.

Onze catechismus leert ons in zondag 7 dat de zekerheid behoort tot het wezen van het geloof. "Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, dat ik alles voor waarachtig houd dat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen...." Dit geloof leeft uit in zekerheid.

Maar als een christen deze vast-

heid nu mist? Is hij dan geen christen? Dat is niet gezegd. Het vaste geloof is er wel, maar het is met duizend zorgen en doden gemengd. Het geloof in de gelovige is wel zeker, maar de gelovige zelf is dat niet. Ook iemand als Theodorus van der Groe heeft helder gesteld dat de zekerheid behoort tot het wezen van het geloof.

Brooks staat hier dus anders in. Naar ik meen wordt zijn visie ook vertolkt in de bekende Geloofsbelijdenis van Westminster.

Nu spreekt Brooks niet over het wezen van het geloof, maar over dat van een christen. Dat maakt wel enig verschil, al zal hij hetzelfde bedoeld hebben.

Is deze onderscheiding belangrijk voor de geloofszekerheid?

Men is door alle tijden bevreesd geweest voor het gevaar dat het geloof door de voorstelling van bijvoorbeeld Brooks op een lager plan gezet wordt. Als zekerheid gemist kan worden, dan kunnen bekommering en twijfel beschouwd worden als behorend tot het geloof. Aarzeling en onvrijmoedigheid zijn dan niet langer te verwerpen zaken. Het wordt dan heel normaal dat een christen de zaken meestal mist voor zijn eigen waarneming. Het zijn maar uurtjes van korte duurtjes (rara hora, brevis mora), of zoals Latimer zei: De Heilige Geest komt en gaat (coming and going).

Er zijn meer onderscheidingen die gebruikt worden om dezelfde accenten aan te brengen. Bijvoorbeeld: de uitgaande en de wederkerende daad van het geloof. Het eerste bestaat in veel onzekerheid, het tweede heeft de zekerheid in zich. Verder maakt men ook gebruik van het verschil tussen de zekerheid van het geloof en die van het gevoel. Deze onderscheidingen zijn ontstaan in een tijd toen er weinig verzekerde christenen werden gevonden. Nog gebeurt het dat mensen over het geloof spreken als over een zaak die enkel en alleen stoelt op gemis. Een christen is dan iemand die in ieder geval weet waarin de grond niet ligt, terwijl hij misschien iets weet waar de grond dan wel in te vinden is. Men noemt een kind van God dan meer onbekeerd dan

bekeerd, meer ongelovig dan gelovig, maar arm dan rijk..... Het past in deze beschouwing dat een kind van God de langste tijd van zijn leven buiten Christus leeft. Hij is wel op weg naar Hem, maar Hij is nog steeds de grote Onbekende. Men kan zich voor het grootste deel op de been houden met allerlei kenmerken, terwijl we het ene grote kenmerk, Jezus Christus, nog missen.

Begrijpelijk dat tegen deze achtergrond van der Groe zich sterk maakte met de stelling dat de zekerheid behoort tot het wezen van het geloof. Waar dus geloof is, daar is zekerheid. Hiermee is niet gezegd dat een christen niet kan twijfelen, maar deze twijfel behoort niet tot het geloof, maar tot de gelovige.

De prediking krijgt in deze context dan een meer ontdekkend en afsnijdend karakter. U zult dan horen dat allerlei gaven op zichzelf geen rustgrond bieden als we de Gever nog missen. Dit ligt in de lijn van wat Paulus stelt in Filip. 3: hij somt alle voorrechten op die hij had, maar het moest alles schade en drek worden vanwege de uitnemendheid van Christus. Vergeleken bij de Heere Jezus is er geen enkele parel zo schoon en heerlijk als Hij. Er kan zeker een tijd zijn dat men van de ene parel naar de andere loopt. Totdat de grote parel van absolute waarde verschijnt. Dan pas worden alle andere ingeruild. Welke parels zijn er zoal, waarin de mens meent rust te kunnen vinden? Ernst en gevoel onder de prediking zijn parels van waarde. Het is op zich een zegen, vooral als u de diensten vaak hebt meegemaakt waarin u koud en gevoelloos de preek hoorde. Berouw over de zonde en een begeerte om de Heere te dienen zijn zegeningen uit Gods hand. Als we een Godsontmoeting mogen beleven en de Heere met Zijn beloften spreekt tot het hart kunnen dat eveneens parels genoemd worden. Haat tegen de zonde en een liefde tot Gods volk kunnen we hierbij voegen. Het is echter de neiging van het hart om hierop te rusten. En zodoende worden het gronden buiten de bewuste vereniging met Christus; ze houden

ons zelfs bij Hem vandaan. Israël mocht natuurlijk niet in Elim blijven, maar dat wilde het volk wel, want het was daar goed. Kanaän was echter het doel. De prediking moet aantonen dat daarin de rust niet gevonden kan worden. Dus afbrekend, maar met de bedoeling om dan ook de rijkdom van Christus te prediken. Een arme zondaar en een rijke Christus, het is snel gezegd, maar het houdt alles in; het is een levenslange les. En vanuit Christus krijgen alle kenmerken hun betekenis weer terug, maar dan als vruchten van Zijn bediening. In Hem is alles te vinden wat nodig is. Hij is gegeven tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid en een volkomen verlossing. Het zijn alleen goddelozen die door Hem gerechtvaardigd worden; geen vrome en gelovige mensen, die alles al bijna bezitten. In Christus ligt de zekerheid,

door het geloof in Hem. Als we zo het wezen van het geloof bepalen, dan voorkomen we een rusten in allerlei standen en ongestalten. In gemoedelijkheden en valse gronden. Als het levenshuis gebouwd wordt, moet het fundament in de diepten gezocht worden. Rond het fundament wordt er gegraven, wordt er heel wat afgegraven, om tot de rots te komen. Geen troost dan alleen in Christus. Buiten hem moet de spade er diep in. Dat is de weg naar de zekerheid. Buiten Christus leeft Gods volk als een Magor Missabib (Brooks). Vaak is dat toch niet het geval. Men kan zo makkelijk leven buiten de Borgtocht van Gods Zoon. Dus geen genade buiten de bewuste kennis van Christus? Dat wil Brooks niet leren en ik zou het ook zeker niet stellen. Het kleinste, de eerste seconde, de eerste ware klacht, de eerste bekomme-

ringen, dat alles zijn blijken van genade, die reeds voortkomen uit de kruisverdienste van Christus en uit Zijn Profetische bediening. Maar dat alles wordt niet verzelfstandigd. Dat alles laat ook, als het goed is, steeds weer een gemis achter. Als zekerheid alleen tot het welwezen of het welbevinden behoort, dan dreigen we dus te denken dat er zonder zekerheid ook wel rustbanken zijn. Zekerheid, gesteld in het wezen van het geloof, ook in haar zwakste vorm, laat de volle waarde van het geloof blinken en verheerlijkt bovenal Christus als een volkomen Zaligmaker. Zo zien we dat oude onderscheidingen hun betekenis voor vandaag nog steeds hebben. Misschien kom ik een volgende keer toe aan de vraag of er een weg is om tot de voorgestelde zekerheid te komen.

P. Roos

Men kan zo makkelijk leven buiten de Borgtocht van Gods Zoon.

Sprekend verleden

Simon Oomius Een kerk in 't klein - 8

Huisvaders

Het is slecht voor een kerk als er geen orde is, zo is het ook niet goed voor een gezin als er geen orde is. Er dient orde te zijn in een gezin omdat God een God van orde is. Van de opzieners wordt gezegd dat zij hun kinderen in onderdanigheid dienen te houden met alle stemmigheid (1 Tim. 3:4). Ieder huisvader is een opziener in zijn eigen huis. Hij moet erop toezien dat ieder zich op de juiste wijze gedraagt in het gezin. De huisvaders moeten een wakker en wakend oog hebben over ieder lid in hun huisgezin. Zoals het in de kerk moet toegaan, zo moet het ook zijn in het gezin. We lezen in Spreuken 27:23 'Zijt naarstig om het aangezicht uwer schapen te kennen; zet uw hart op de kudde.' Job lette heel nauwkeurig op zijn kinderen wat zij deden. We lezen in Job 1:5 'Misschien hebben

mijn kinderen gezondigd en God in hun hart gezegend.' Origenes schrijft over Job: "Hij was niet alleen voor hun lichamen bekommerd, maar dacht meer aan hun zielen." Huisvaders moeten al het mogelijke doen om het kwade te verhinderen en ook om het kwade te straffen. Indien de zonde op een heimelijke manier binnensluipt, moet dit tegen gegaan worden. Het is een goede zaak regels te stellen om het kwade in de toekomst te voorkomen. Straffen waarmee bedreigd is dienen uitgevoerd te worden. We lezen op blz. 234 "Als daarom iemand goede wetten durft te verbreken die gemaakt zijn door de vaders en verzorgers van de huisgezinnen, zo moet op die de bedreigde straf neerkomen, opdat hij en alle andere leden van het huisgezin tot gehoorzaamheid gedwongen mogen worden." Oomius verge-

lijkt dit alles met de uitoefening van de tucht in de kerk. Na veel waarschuwingen volgt uiteindelijk de afsnijding. Ongehoorzame leden van het huisgezin moeten eerst persoonlijk gewaarschuwd worden, dan waar iedereen bij is, als dit niet helpt moeten zij uit het huisgezin verwijderd worden. Oomius verwijst naar Ismaël die uitgedreven moest worden. Een knecht die de ziel van de huisgenoten in gevaar brengt, al is hij verder nog zo goed en ijverig, moet verwijderd worden.

Huisgenoten

De huisgenoten moeten eerbied tonen voor degenen die hen verzorgen. Hun goede geboden moeten gehoorzaamd worden, in het bijzonder de geboden die de godsdienst betreffen. We lezen op blz. 236 "Zij moeten blijmoedig en consciëntieus gehoorzamen over-

In het onderwijs aan kinderen is het het beste met eenvoudige dingen te beginnen. Niet ineens alles voorhouden, maar geleidelijk te werk gaan.

eenkomstig al hun goede geboden en in het bijzonder die geboden die de godsdienst betreffen. En zoals door het goede voorbeeld van de herder de gehele gemeente wordt opgewekt tot godzaligheid (Filipp. 4:9), zo moeten alle kinderen en dienstboden in het huisgezin aangemoedigd en tot deugd ontstoken worden, als ze zien dat hun vaders en meesters hen voorgaan met een geheiligd leven.” De huisgenoten dienen de bestraffingen die zij verdiend hebben gewillig te ondergaan en de rechtvaardigheid van die bestraffingen te bekennen. Als de ene huisgenoot de andere huisgenoot ziet of hoort zondigen, dan moet het net zo toegaan als met de tucht. Eerst persoonlijk waarschuwen. Als dat geen vrucht afwerpt, moet het verteld worden aan de vader of meester van het huisgezin. Zo deed ook Jozef. Hij bracht het kwaad gerucht van zijn broeders tot zijn vader. We lezen op blz. 237 “Het is wel zo dat diegenen die dit zullen trachten na te volgen, veel ondank, bespottung en boosaardige bijnamen hebben te verwachten. Maar daaraan behoorden wij ons immers niet veel te storen als maar door deze middelen het huisgezin een kerk en gemeente Gods genaamd mag worden.”

Nalatigheid

Huisgezinnen dienen kleine kerken te zijn. Oomius klaagt dat er in zijn tijd nauwelijks één huisgezin in een stad of twee in een geslacht te vinden zijn. op blz. 238 tekent hij de situatie als volgt: “De huisgezinnen van vele – och! Mochten wij niet zeggen van de meeste – Christenen schijnen meer kotten van zwijnen en kooien van onrein en hatelijk gevogelte te wezen dan kerken en gemeenten van Christus, zoals de Geest Gods spreekt over Babylon in Openbaring 18 vers 2. Onze huizen behoorden gebedshuizen te zijn, maar wij hebben ze, zoals eens de Joden Gods huis, veranderd in spelonken van dieven, dronkaards, vloekers en zweerders. Er wordt weinig gelet op de handel en wandel van kinderen en dienstpersoneel. Er wordt weinig

werk gemaakt van het onderwijs in de kennis en de vreze des Heeren. Oomius noemt de vaders en meesters die hun taak verzuimen moordenaars. Zij beroven hun kinderen en dienstpersoneel van het heilzame voedsel van Gods Woord en geven zodoende een slang in plaats van een vis. Wat zijn de oorzaken van deze grove nalatigheid? De eerste oorzaak is *onwetendheid*. Wie zelf de zaken niet kent, kan deze ook niet doorgeven aan kinderen of dienstpersoneel. Er is ook weinig ijver om zich die kennis eigen te maken en vervolgens door te geven. Anderen zijn van mening dat het de *taak van de predikanten* is de kinderen en het huispersoneel te onderwijzen. We lezen op blz. 241 “De prediking van Gods Woord zal ook niet vruchtbaar wezen, als dat zaad wat is gezaaid in het openbaar, niet bevochtigd wordt in het eenzame door gesprekken en goede onderwijzing. Wij behoeven om dit te bevestigen geen ander bewijs te zoeken dan de bedroefde ervaring van deze tijden.” Weer anderen vinden dat het hun *aanzien schaadt* zich met dit onderwijs aan kinderen en dienstpersoneel in te laten. Het komt tenslotte ook voor dat vaders of hoofden de spot drijven met hen die als vaders of hoofden zich beijveren in het onderwijzen van hun kinderen of dienstpersoneel. Zij *spotten* met het lezen uit Gods Woord, het bidden en het zingen als dat in de huisgezinnen plaatsvindt. Oomius noemt hen Ismaëls en Michals.

Jong beginnen

Er worden heel wat bezwaren ingebracht tegen huisoefeningen en onderwijzingen aan kinderen en knechten. Er wordt wel gezegd dat kinderen deze geestelijke dingen nog niet kunnen verstaan. De Bijbel zegt juist dat kinderen onderwezen moeten worden. We lezen in Spreuken 22:6 ‘Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs, als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.’ De Joden hebben hun kinderen de eeuwen door al vanaf heel jonge leeftijd onderwezen in de dingen van Gods Woord. Ook

de eerste christenen onderwezen hun kinderen al op heel jonge leeftijd. Sommige kinderen kunnen op heel jonge leeftijd toch al moeilijke dingen begrijpen. Timotheüs heeft van jongs af de Schriften geweten. Uiteraard moet er rekening gehouden worden met leeftijd en begripsvermogen. Een vat met een nauwe hals moet geleidelijk gevuld worden, kinderen die niet zo’n groot verstand hebben moeten geleidelijk onderwezen worden. In het onderwijs aan kinderen is het het beste met eenvoudige dingen te beginnen. Niet ineens alles voorhouden, maar geleidelijk te werk gaan. Maar zou Gods Naam niet ontheiligd kunnen worden door uit het hoofd leren van zaken die men niet begrijpt? Het antwoord op deze tegenwerping is dat zonder dit onderwijs de ontheiliging van Gods Naam in de toekomst zeker werkelijkheid zal zijn. We lezen op blz. 248 “De ontheiliging van Gods Naam is niet een eigen vrucht van het onderwijs, maar van de toegenegen verdorvenheid van het boze hart.” Er wordt ook wel tegengeworpen dat je een kind kind moet laten zijn. De Bijbel spreekt daar anders over. Gods Woord roept op de Schepper te gedenken als je jong bent. Ouders die hun kinderen niet onderwijzen zorgen wel voor hun lichaam, maar niet voor hun ziel. Gods Woord is het beste middel om kinderen te buigen en te temmen. We lezen in Psalm 119:9 ‘Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw Woord.’

Gezin, kerk en school

Er wordt ook wel tegengeworpen dat het genoeg is als kinderen onderwijs ontvangen van de predikanten en de leraren op school. Huiscatechisaties zouden dan niet nodig zijn. Predikanten en leraren hebben inderdaad een taak in het onderwijzen van de kinderen. Ook onder de roomsen leefde het besef dat het onderwijs aan de jeugd heel belangrijk was. Ook de Nadere Reformatie drong aan op het onderwijs aan de kinderen. Ook de schoolmeesters hebben een taak in het onderwijzen van de kinderen. De achtenveertig steden

van de Leviëten lagen verspreid door alle stammen van het volk Israël opdat heel de jeugd van het volk onderwezen zou worden. Onderwijs in huis en onderwijs door school en kerk dienen elkaar te versterken. Als ouders op jonge leeftijd thuis beginnen zijn kinderen later op school en in de kerk des te vatbaarder voor onderwijs. Soms wordt gezegd dat jeugd die goed onderwezen is in het huisgezin toch kwaad en zondig leeft. Oomius zegt dat dit kwaadspreekerij kan zijn. Bovendien is het zo dat gezinnen nooit volmaakt zijn. Sommigen die onderwezen zijn handelen er niet naar. Maar er zijn er ook die wel handelen naar het hun gegeven onderwijs. Het is mogelijk dat er pas later naar het gegeven onderwijs geluisterd wordt. Dat zien we aan de verloren zoon. Er zijn ook hardnekkige knechten.

Wie voortdurend weigert te luisteren, moeten we wegzenden. Israëls moeten worden uitgedreven. Anders zullen zij anderen bederven. De fout ligt soms bij de meesters die alleen maar knechten zoeken die hard werken, die handig en vlug zijn. Men moet zich er niet voor schamen onderwijs te geven aan kinderen en huispersoneel. De goeden zullen niet spotten met onderwijs wat gegeven wordt, wat de kwaden doen ligt voor hun eigen rekening. Er is dienstpersoneel dat graag onderwezen wordt. Zoals de meester is, zo is vaak ook de knecht. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Neem de tijd

Sommigen werpen tegen dat het onderwijs het werken van de dienstdoden benadeelt. Door veel lezen en bidden zouden zij hun

werk vergeten. Goed onderwijs bevordert juist het werk en kan tot zegen zijn. Laten we bedenken dat één ding nodig is. Oomius pleit voor minstens een half uur onderwijs verdeeld over de hele dag. Hoeveel tijd wordt besteed aan rusten? Hoeveel tijd gaat heen met eten? Hoeveel tijd wordt er doorgebracht met zichzelf op te pronken? Hoeveel tijd gaat heen met praten en reizen? Slaap wat korter en lees uit Gods Woord. Een laatste bezwaar is dat het houden van huisoefeningen een nieuwigheid zou zijn. Het is echter geen nieuwigheid. We vinden het al in de Bijbel. Ook de kerkgeschiedenis getuigt ervan. Het gaat er niet om wat anderen al of niet doen, het gaat erom wat God vraagt in Zijn Woord.

A.van Heteren

Soms wordt gezegd dat jeugd die goed onderwezen is in het huisgezin toch kwaad en zondig leeft.

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (70)

“Verhoor ons, o God en barmhartige Vader, door Jezus Christus, Die ons aldus heeft leren bidden: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde. Geef ons beden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid.”

Het zou niet ongepast zijn geweest als na de woorden van het gebed die we de vorige keer bespraken, het “amen” had geklonken. Het gebed eindigde immers met de bede om Gods genade met het oog op het opnemen van het kruis en het belijden van de Zaligmaker, van Hem die komen zal uit de hemel “waar Hij onze sterfelijke lichamen aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk maken zal en ons tot Zich nemen zal in eeuwigheid.” Bij het uitspreken van dit vaste ver-

trouwen en deze verwachting van de Heere past geheel een “amen”. Maar zo gebeurt het dus niet. Nog niet. Het gebed wordt uiteindelijk besloten met de woorden van het Onze Vader en – merkwaardigerwijs – die van de Apostolische Geloofsbelijdenis. Het zogenaamde volmaakte gebed vinden we zelfs twee keer in ons avondmaalsformulier. Straks ook nog eens helemaal aan het eind. Met welk doel deze dubbele opname? Is het omdat de opsteller aangevoeld heeft dat ons bidden onvolkomen is? Wij weten immers niet te bidden gelijk het behoort... Het zou ondermaats zijn om het door de Heere Jezus aan Zijn kerk gegeven gebed niet te bidden... Dergelijke overwegingen? Ik denk het. Hoe dan ook, hier wordt de gemeente nog eens extra gedrongen om haar hart tot de Heere te richten en Hem aan te roepen die de God en Vader van de Heere Jezus Christus is. Met woorden die uit de mond van de gezegende Heere Jezus Zelf gekomen zijn. In

gedachten bidden wij mee en breiden dit gebed in z'n eigen geest enigszins uit.

“Onze Vader, Die in de hemelen zijt...,” Gij Heere van hemel en van aarde, die alle dingen geschapen hebt naar de raad van Uw wil. Gij zijt in de hemel en wij zijn op de aarde. Geef dat wij over Uw hemelse majesteit niet op aardse wijze denken, maar dat wij alles wat wij nodig hebben leren verwachten van Uw goddelijke en eeuwige almacht. Tegelijkertijd laat U Zich ook Vader noemen. Vader, niet alleen bent U de Vader van Uw gezegende Zoon, de Heere Jezus Christus, maar vanwege Hem bent U niet minder de Vader van allen die door een waar geloof aan Hem – en zo aan U – verbonden zijn.

Uw Naam worde geheiligd. Zoals Uw Naam is, zo is Uw roem. Geef dat wij U op de juiste wijze kennen in Uw eeuwige en heerlijke deugden. Niet alleen kennen, maar ook roemen en prijzen. Moge Uw

Wij weten immers niet te bidden gelijk het behoort...

*Niet Mijn wil,
maar Uw wil
geschiede.
Wij smeken
U: maak door
genade ons
Zijn beeld
gelijk!*

Naam worde geheilgd op elke plaats waar U heerschappij voert – en dat is overal. Maar laat dat met name mogen zijn in het midden van de gemeente, aan de tafel der gemeenschap, alwaar U Uw Naam gedachtenis sticht en alwaar in de tekenen van brood en wijn Uw wonderen van genade zichtbaar worden.

Uw Koninkrijk kome. Regeer ons zo door uw Woord en Geest, dat wij ons steeds meer aan U onderwerpen. Leer ons, o grote Koning van Uw kerk, te leven in dat vertrouwen dat voortdurend beseft dat aan U alle macht in hemel en op aarde gegeven is. En tevens dat U met Uw kerk zult zijn al de dagen tot aan de voleinding van de wereld. Breng door de genadeheerschappij van Uw Geest nog velen toe tot de kennis van Uw Naam en laten zij leven in de ware gemeenschap met U en met elkaar. Verbreek het werk van de boze en laat hem geen heerschappij hebben over de schapen van Uw weide.

Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde. Het was, o Heere Christus, Uw spijze te doen de wil van Uw Vader in de hemel. Zelfs bij de komst van de beker der gramschap, was het Uw gebed: Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede. Wij smeken U: maak door genade ons Zijn beeld gelijk! En moge de heerlijke gedachtenis aan het bittere lijden van de Chris-

tus al de Uwen telkens weer doen vragen: Wat wilt U dat wij doen zullen?

Geef ons heden ons dagelijks brood. Beseffend dat Christus Jezus het levende Brood is dat uit de hemel is neergedaald, en dat wie van dat Brood eet nimmermeer hongeren zal, bidden wij ook om het aardse brood. Zou U het weigeren aan hen die dag en nacht u nodig hebben? Moge in de breking van het brood en het vergieten van de wijn aan Uw tafel Uw kerk het geloof oefenen dat U, die Uw eigen Zoon niet heeft gespaard, haar met Hem alle dingen schenken zal. Tot het gewone dagelijkse brood toe.

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. Wil aan ons, arme zondaren, onze aangeboren en onze daadwerkelijke zonden om het offer van Christus niet toerekenen, maar ze genadig vergeven door ze te leggen op Hem aan Wie onze zonden met de bittere en smadelijke dood van het kruis is gestraft. En leg in ons hart het eerlijke voornemen om vanaf nu en voortaan met onze naasten zo te leven als Christus dat doet met de Zijnen.

En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Gedenk aan Hem, Uw gezalfde Koning, die toen Hij nog in aardse gestalte was, alle satansverzoeking

doorstond en de boze overwon met het Woord in de hand. Mogen ook wij also altijd sterke tegenstand doen en in de kracht van de Heilige Geest de boze drievoudige vijand, de duivel, de wereld en het eigen hart, weerstaan. Totdat wij uiteindelijk delen in de overwinning van Christus in Wie al de Zijnen meer dan overwinnaars zijn.

Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Nu zien wij nog niet dat aan U alle dingen onderworpen zijn. Maar wij zien met het oog van het geloof Jezus, met heerlijkheid en eer gekroond aan de rechterhand van Zijn Vader in de troon. Moge, o almachtige en genadige Heere, de gemeenschap aan de tafel deze hoop op U en op Uw eeuwig Koninkrijk schragen. Laat Uw kerk in deze verwachting leven, totdat het U behaagt haar op te nemen in Uw heerlijkheid om te zitten aan de bruiloft van het Lam. Zulks alles bidden wij in de Naam van Hem die heeft gezegd dat alles wat wij de Vader bidden zullen in Zijn Naam Hij het hun geven zal. Om Jezus' wil. Amen."

J.M.J. Kieviet

Boekbesprekingen

Leesboekjes

Het is een goede zaak dat er van tijd tot tijd door de Gereformeerde Bijbelstichting verantwoorde leesboekjes worden uitgegeven. Onlangs zijn er weer twee verschenen: Ditteke den Haan, *De Bijbel in de wieg*, bestemd voor 6 jaar en ouder, gebonden, 47 blz., € 5,50, ISBN 978-90-72186-62-1. Geesje Vogelaar-van Mourik, *Een blij bericht*, gebonden, 80 blz., € 6,25, ISBN 978-90-72186-61-4. Dit boekje is deel 11 in de Jef-serie.

Ds. J. Westerink, Doet dat tot Mijn gedachtenis, gebonden, 218 blz., € 22,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2439-6. De ondertitel luidt: 'De rijkdom van ons avondmaalsformulier.' Ds. J. Westerink heeft het avondmaalsformulier behandeld in leerdiensten op Urk. Deze preken liggen ten grondslag aan dit boek. Op pastorale wijze wordt de inhoud van het avondmaalsformulier op de voet gevolgd. We stemmen van harte in met datgene wat wordt geschreven

over de aanspraak in het formulier: 'Geliefden in de Heere Jezus Christus.' Met deze aanspraak wordt niet bedoeld dat ieder lid van de gemeente bekeerd is. Ook niet heel het volk van Israël was bekeerd. De gemeente van Korinthe wordt in 1 Korinthe 1 aangesproken als: de gemeente Gods, de geheiligden in Christus Jezus, de geroepen heiligen. Niet alle leden van die gemeente waren bekeerd, dat blijkt duidelijk uit de inhoud van de brief. We lezen op blz. 23 "Wel, de brieven van de apostelen

- en in hun spoor beweegt zich het avondmaalsformulier - richten zich niet tot de wereld, tot een willekeurige groep mensen. Ze richtten zich tot de gemeente des Heeren, om een oudtestamentische uitdrukking te gebruiken, die bijvoorbeeld werd gebruikt voor het volk Israël in de woestijn. Als u de Bijbel een beetje kent, dan weet u wel wat de Heere van dat volk zei. Dat is het adres. De adres-sering van het formulier maakt duidelijk dat de boodschap niet gebruikt kan worden als een evangelisatie-toespraak. Hier wordt de gemeente des Heeren aangesproken. Die gemeente ontvangt een boodschap namens de Heere. Die gemeente wordt aangesproken naar hen die van die gemeente door de genade van wedergeboorte, bekering en geloof levende leden zijn. Maar dat betekent niet dat ieder lid van de gemeente voor een levend lid wordt gehouden. Vandaar die aanspraak, dat onderscheidende, die boodschap voor bekeerden en onbekeerden, gelovigen en ongelovigen, voor levende leden en voor bekommerden." De auteur stelt terecht dat het geloof geen vanzelfsprekende zaak is. Het is niet vanzelfsprekend dat iemand die gedoopt is en belijdenis heeft gedaan een ware gelovige is. Op blz. 97 lezen we "Er zijn mensen die zeggen: ik ben gedoopt, heb belijdenis gedaan, ben een trouwe kerkganger en dus ben ik ook waardig om avondmaalganger te zijn, want ik geloof. Niet zelden zeggen of denken zulke mensen: natuurlijk geloof ik. Zulke mensen kunnen hun geloof altijd beredeneren. Ze hebben het eigenlijk ook altijd. Maar als je vraagt: hoe kom je aan dat geloof? Zou je me daar iets van kunnen en willen vertellen? Dan staat de wegen stil. Dan krijg je een antwoord in de trant van: je moet niet zo moeilijk doen. Je moet niet zulke lastige vragen stellen. Ik heb een kinderlijk geloof. Maar het gaat niet om hele verhalen en indrukwekkende ervaringen. Alleen dit, een gelovige weet er toch wel iets van wat het inhoudt: ik ontvang geloof, als een gave van de Heilige Geest. Hij werkte dat geloof door de prediking in mijn hart. Al kun

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

je alleen maar zeggen: Eén ding weet ik: ik was blind en nu zie ik!" Het ware geloof heeft kenmerken. Ook daar vraagt ds. Westerink terecht aandacht voor. Hij wijst op blz. 102 en 103 op vier kenmerken van het levend geloof dat het werk is van de Heilige Geest. "1. Onze gebreken zijn ons van harte leed: ik ellendig mens, wie zal mij verlossen? 2. Wij begeren tegen ons ongeloof te strijden. De Geest werkt immers dat hartelijke vertrouwen dat tot eer van God is. Dit gaat nauw samen met het 'nochtans' van het geloof. 3. Wij begeren naar alle - inderdaad: alle - geboden van God te leven. De Heere is het immers zo waard. 4. Zonde en zwakheid die in ons zijn overgebleven, zijn tegen onze wil in ons overgebleven. Het goede dat ik wil, doe ik niet; het kwade dat ik niet wil, dat doe ik. Er komt droefheid over en afkeer van de zonde. Herkennen we deze dingen? De diepste kenmerken van het ware geloof zijn altijd weer vragen naar het hart. Hoe ligt het daar vanbinnen? We zoeken daarbij niet naar een voorwaarde om aan te gaan, niet naar een grond in onszelf om op te staan. De grond ligt in het 'nochtans' van het geloof. Maar de bovengenoemde vier punten dienen als kenmerken ter toetsing rond de gang naar het Avondmaal".

Ds. P. den Butter, Driemaal gezalfd, 302 blz., gebonden, € 27,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2465-5.

Opnieuw verscheen van de hand van ds. P. den Butter een kloek boek, mooi uitgevoerd en wat het belangrijkste is: inhoudsvol. Ditmaal een boek over het koningschap van David. Driemaal is David tot koning gezalfd. Daarmee sprak de Heere driemaal uit dat

David tot koning geroepen was, dat hij koning zou worden en dat de Heere hem alles zou geven om koning te kunnen zijn. Dit komt uit in de titel van het boek: 'Driemaal gezalfd.' De eerste zalving vond plaats door Samuël. Het heeft na die eerste zalving nog geruime tijd geduurd voordat David daadwerkelijk koning werd. Eerst werd David voorbereid op zijn koningschap. Hij kreeg een plaats aan het hof van koning Saul. Dan breekt een tijd aan van vervolging door Saul. Maar David werd door de Heere beschermd. Na de dood van koning Saul werd David gezalfd door vertegenwoordigers van de stam van Juda. De belofte van de Heere aangaande het koningschap van David gaat dan gedeeltelijk in vervulling. Ruim zeven jaar later werd David door de andere stammen van Israël tot koning gezalfd. Het is een lange weg geweest tot het definitieve koningschap over heel Israël. Het was een weg van wachten en geloven, een weg waarin de Heere Zijn trouw aan David betoonde. Veel beharzenswaardige zaken worden in dit boek onder de aandacht gebracht. Mooie lijnen worden getrokken naar de grote Davidszoon: de Heere Jezus Christus. Zo laat de auteur zien dat het de Schriften zijn die van Christus getuigen. We kunnen bijvoorbeeld denken aan de overwinning die David mocht behalen op Goliath. Daarin wordt iets gezien van de overwinning van Christus op Zijn vijanden en de vijanden van Zijn kerk. We lezen op blz. 63 "Dat is het nu juist wat de Zoon van David zal doen. Ook Hij treedt de pers alleen (Jes. 63:3). Hij triomfeert over de machten van het verderf en Hij stelt die in het openbaar ten toon (Koloss. 2:13). Hij doet teniet degene die het geweld van de dood heeft, de

duivel, en verlost hen die door de vrees voor de dood hun leven aan de dienstbaarheid onderworpen zijn (Hebr. 2:14, 15). Zo is 1 Samuël 17 in allerlei opzichten een hoofdstuk vol Evangelie. Opnieuw is duidelijk – laat het nog maar weer eens gezegd worden – dat de Heere bezig is Zijn heil in te brengen in deze wereld. Weer geeft Hij een bewijs dat dat grote doel door Hem in het oog wordt gehouden en dat Hij stap voor stap verder komt op de weg van de openbaring van het heil.” Het slot van het boek gaat over de derde zalving van David tot koning. Ook hier worden lijnen getrokken naar Christus. We lezen op blz. 302 “Het eerste doel van alle afgevaardigden is David tot koning uitroepen. Dat gebeurt en dat is het belangrijkste. Doordat er echter keer op keer ook sprake is van wapens, krijgt deze bijeenkomst ook het karakter van een wapenschouw. Heeft David bij het dichten van Psalm 110 aan deze samenkomst gedacht toen hij sprak van de ‘dag van zijn heerkracht’, de dag waarop het volk zeer gewillig was? Wat in ieder geval zeer duidelijk is, is dat deze geschiedenis Messiaanse trekken heeft. Het is profetie van wat er zal gaan gebeuren als Davids grote Zoon door Zijn volk erkend wordt als hun Koning. Ook Christus kent de dag van Zijn heerkracht. Dan zal ook Zijn volk zeer gewillig zijn. Dat zal, net als hier bij David, een dag van grote vreugde zijn. Nee, toch niet net als hier bij David. Veel heerlijker zal die dag zijn. Veel indrukwekkender ook. Wapens zullen zij niet dragen. Die zijn ook niet meer nodig. Zij zullen gekleed zijn in priesterlijk gewaad, in heilig sieraad. De lange weg van wachten en beproefd worden is nu ten einde. Wachten hoeft David niet langer. Hij mag gaan doen wat de Heere hem jaren geleden al heeft beloofd. Gods Woord bleek waar te zijn en waar te worden, ondanks alle pogingen die gedaan zijn om dat Woord te doen mislukken. Nu zal moeten blijken dat David, die ‘de man naar Gods hart’ genoemd wordt, in zijn manier van regeren zich ook keer op keer bewust is dat

hem een theocratisch koningschap is toevertrouwd. Anders gezegd: David moet nu gaan tonen dat hij een echt herdershart heeft. Herder- koning zijn – dat is de taak waar God hem toe roept. Bij zo’n koning heeft het volk baat. Zo’n koning is transparant tot op Koning Jezus toe.”

H. van Groningen, Jongeren naar het huwelijk, paperback, 72 blz., € 3,50, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-31979.

De auteur is directeur van Stichting De Vluchtheuvel en hij was jarenlang actief binnen de hulpverlening en het pastoraat. Een deel van het werk van Stichting De Vluchtheuvel is gesprekken voeren met echtparen die problemen hebben in hun huwelijk. Vaak blijkt onvoldoende voorbereiding op het huwelijk een achtergrond te zijn. Aan voorbereiding op het huwelijk wordt in kerkelijke kringen steeds meer aandacht gegeven. Heel wat boeken zijn hierover verschenen en er worden cursussen gegeven. Niet iedereen komt toe aan het volgen van een cursus of aan het lezen van een lijvig boekwerk. Daarom is dit kleine boekje verschenen dat in kort bestek toch heel wat biedt. Aan de orde komen ondermeer: de basis van het huwelijk, seksualiteit en gezinsvorming, de relatie tot ouders en de omgang met de Bijbel. Ieder hoofdstukje eindigt met gespreksvragen die een aanzet bieden tot verder spreken of nadenken over de behandelde zaken. Tenslotte willen we enkele dingen doorgeven die we lezen op blz. 50 “Wij nemen geen kinderen. Kinderen in een huwelijk zijn een gave en zegen van God (Psalm 127 en 128). Wie trouwt, moet in principe bereid zijn tot het vormen van een gezin met kinderen. Dit is een Bijbelse roeping en opdracht (Gen. 1:28).”

W. Schippers, Eiberslust, gebonden, 200 blz., € 13,95, Uitgeverij ‘de Ramshoorn’, Goes, ISBN 9789-461150-271.

In de serie van 47 Schippersboeken is dit boek het 23e deel. De ondertitel luidt: ‘Overwin het kwade door het goede.’ Het boek

gaat over een boerenzoon die verliefd is op zijn buurmeisje. Maar de broer van dit buurmeisje verzet zich daartegen. Het komt zelfs zo ver dat dit het leven kost van de ouders van de boerenzoon. De boerenzoon moet aan zijn stervende moeder beloven geen wraak te nemen. Hij houdt zich aan die belofte. Hij gaat naar Amerika en krijgt daar de leiding op een boerderij. Later keert hij terug naar zijn vaderland. Dan blijkt het meisje waar hij verliefd op was getrouwd te zijn. Het boek biedt een boeiende, historisch verantwoorde beschrijving van het boerenleven met daarbij de ontdekking van de mogelijkheden die Amerika aan jonge, ondernemende boeren bood.

John Owen, Als zonde mij omringt, gebonden, 124 blz., € 15,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-30293.

Het boek is een Nederlandse vertaling van John Owens werk over de doding van de zonde. Dit werk is de neerslag van een serie preken die Owen hield voor zijn studenten in Oxford. In 1656 verscheen zijn ‘Of the Morification of Sin in Believers.’ Uitgangspunt is Romeinen 8:13 ‘Want indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven.’ We stemmen in met het voorwoord: “Het lezen van dit werk kan een middel zijn om slaphed en oppervlakkigheid in het christelijke leven te ontmaskeren en het verlangen naar geestelijke vernieuwing op te wekken. Owen is ervan overtuigd dat de doding van inwonende zonden een noodzakelijke opdracht is voor iedere christen. Hij formuleert dat ergens op het scherp van de snede: ‘Dood de zonde, of ze zal u doden!’ De doding van de zonde is het middel tot groei in de genade en kennis van Jezus Christus. Owen keert zich tegen een wettische invulling van de doding van de zonde, zoals dat in de Roomse Kerk praktijk was. Het doden van de zonde is dan geen vrucht van het nieuwe leven uit Christus, maar een poging steeds volmaakter te worden zonder Christus. Hij noemt dit

een 'gevaarlijke misvatting'. Zonder Christus en Zijn Geest is de doding van de zonde gedoemd tot mislukken. Kernachtig zegt Owen: De plicht tot doding van de zonde is uitstekend voedsel voor een gezonde ziel, maar deze plicht is geen medicijn voor een zieke ziel. Geestelijk zieken kunnen niet van hun kwaal verlost worden door te werken. Bekering tot God en een aandeel in Christus is daarom nodig. Owen leert ons Bijbels- realistisch over de zonde denken. De zonde overmeestert of wordt overmeesterd, overwint of wordt overwonnen. Dat is de dagelijkse praktijk van een levend christen. Het karakter van de zonde is dat ze zich verzet tegen elke daad van heiligheid en tegen elke geestelijk groei. Vandaar dat Owen een dringend appel doet op het hart van een christen om de genade in de ziel te voeden door de zonde te kruisigen." Ook dringt Owen aan op het mediteren over het lijden van Christus, wat een krachtig zondedodend middel is. Iets uit de inhoud van dit boek willen we weergeven. Vanaf blz. 42 toont Owen uitvoerig aan wat het kruisigen van de zonde niet is. We lezen dan "De kruisiging van de zonde is niet de totale vernietiging en de dood van de zonde. Het betekent niet dat wij de zonde volkomen vernietigen, uitroeien en verwoesten, zodat ze geen enkele macht meer heeft en niet langer in ons hart woont. Dat is wel ons doel, maar dat zullen we in dit leven nooit bereiken. Ieder die echt een begin maakt met de kruisiging van de zonde, bedoelt,

beoogt en wenst de totale vernietiging van de zonde, zodat er geen wortel of vrucht meer in hart of leven overblijft. Hij zou de zonde willen doden, zodat ze zich nooit meer roert of beweegt, nooit meer roept of lokt, nooit meer bekoort en verleidt, tot in eeuwigheid. Zijn doel is dat de zonde er niet meer is. Hoewel zijn strijd tegen een zonde door de Geest en de genade van Christus ongetwijfeld met een goede afloop en een schitterende overwinning kan worden bekroond, zodat hij bijna voortdurend triomfeert, moet hij in dit leven geen volkomen vernietiging en uitroeijing van de zonde verwachten. Paulus betuigt ons: 'Niet dat ik het alreede gekregen heb, of alreede volmaakt ben' (Fil. 3:12). Hij was een voortreffelijk heilige, een voorbeeld voor gelovigen. In geloof, liefde en alle vruchten van de Geest had hij geen gelijke in de wereld. In vergelijking met anderen kon hij zichzelf daarom volmaakt noemen (vs. 15). Toch had hij het nog niet 'gekregen'. Hij was nog niet 'volmaakt', maar hij jaagde ernaar (vs. 12). Nog steeds had hij, net als wij, een vernederd lichaam, dat tenslotte door de grote kracht van Christus veranderd moet worden (vs. 21). Dat is ons verlangen. God acht het echter beter voor ons dat we in onszelf in geen ding volmaakt zijn, opdat we in alles volmaakt zijn in Christus (Kol. 2:10). Dat is het beste voor ons." Veel meer zouden we kunnen citeren. Neem en lees dit boek zelf.

*Ik verwacht den HEERE; mijn ziel verwacht,
en ik hoop op Zijn Woord.*

Psalms 130: 5

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk Eben-Haëzer geeft met droefheid kennis dat de Heere op Zijn tijd en wijze uit dit leven heeft weggenomen, in de leeftijd van 77 jaar

Onze oud-ambtsbroeder.

JACOB SNOEK

Met dankbaarheid gedenken wij dat hij de gemeente gedurende vele jaren met liefde, trouw en toewijding in het ambt heeft gediend, van 1986 tot 1992 en van 1999 tot 2010 als ouderling.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen, en verdere familie.

Namens de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk Eben-Haëzer

Ds A.C. Uitslag preses.
W. L. Metz scriba.

Urk 21 mei 2012

*Onze Vorstin, gebonden, 172 blz.,
€ 16,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-3022-4.*

Onder protestanten is de liefde tot het Oranjestad groot. Dat blijkt uit de inhoud van de interviews die journalist Jan van Klinken heeft gehouden met uiteenlopende vertegenwoordigers van de gereformeerde gezindte. Wie dit kleurrijk geïllustreerde boek leest komt aan de weet hoe bijvoorbeeld dhr. B.J. van der Vlies, Mr.

HET NUTTIGE MET HET AANGENAME VERENIGEN?

Dat kan als u op uw komende vakantiereis in Duitsland, Zwitserland of Oostenrijk een goed boek achterlaat bij nieuwe of oude vrienden.

Voor bestelling van onze boeken zie onze website www.svvhed.org of vraag om een catalogus/infoboekje. Voor giften banknr. 5489.87.920.

Adres:
Maasdijk 347
4264 AN Veen

E-mail:
svvhed@kliksafe.nl

Nieuw in Nunspeet

Een boek dat je pakt...

de **Beukelaar**
boekhandel

theologie, Bijbels, kinderboeken, romans, cd's, luxe wenskaarten
tevens verkooppunt RD

Wij zijn geopend op:

maandag	13.30 - 18.00 uur
dinsdag	9.30 - 18.00 uur
woensdag	9.30 - 18.00 uur
donderdag	9.30 - 18.00 uur
vrijdag	9.30 - 18.00 uur
zaterdag	9.00 - 17.00 uur

Laan 15 | 8071 JG Nunspeet

T. (0561) 25 05 93

E. info@boekhandeldebeukelaar.nl

I. www.beukelaar.nl

A. Rouvoet, drs. M. de Bruyne en ds. J.J. van Eckveld denken over onze vorstin. Aan het eind van het boek vinden we een samenvatting van interviews die met koningin Beatrix zijn gehouden. Soms is er sprake van een behoorlijk verschil in waardering. We geven daarvan een voorbeeld: Menno de Bruyne schrijft op blz. 51 dat de kersttoespraken van de koningin een duidelijk vrijzinnige inslag hebben. Dhr. B.J. van der Vlies is op blz. 152 ook kritisch over de inhoud van de kersttoespraken van onze vorstin. Dhr. Rouvoet stelt op blz. 102 dat de koningin in haar kersttoespraken vaak heeft gesproken over het wonder van Kerst: de geboorte van onze Heiland Jezus Christus. Het boek is nuttig bij de beeldvorming over koningin Beatrix.

ELBURG

Locatie: Geref. Kerk
Vrijheidsstraat 1, Elburg

Zendingsdag
Chr. Ger. Kerk
Woensdag 18 juli
10.30 uur open.
ds. M.A. Kempeneers
Spreker ds. A.J.T. Ruis
uit Damwoude
Verkoopafels in pauze
14.00 uur
Ds. A. van Heteren uit Urk
Kindervertelling
W.L. v/d Staaï uit Elburg
Ds. B. Reinders uit Staphorst
Sluit. ds. Kempeneers
Kinderoppas aanw.

Gevraagd:

Oude jaargangen van
Bewaar het Pand.

Tel. 0543-474328

Droogte in China (dorst)

Bonisa zending helpt bergbevolking
in provincie Yunnan

In Yunnan is er in twee jaar geen druppel
water meer gevallen.
Het is de ergste droogte in honderd jaar.
De voorjaarsogst mislukken.

De stichting Bonisa zending helpt.
Met duizenden flessen water hielp Bonisa
voorgaande jaren de arme mensen in de
bergdorpen.

Ook deze keer wil Bonisa helpen. Meer
dan 7000 families en veertig scholen met
ongeveer 10.000 scholieren worden van
water voorzien.

Helpt u mee?

Voor slechts 1 euro kunt u een emmer
water vullen met 20 liter water.

**Doe mee,
help mee!**

**20 liter
water voor
1 euro**

**Hoeveel liter neemt u
voor uw rekening?**

Postbank 31.555.32
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
www.bonisa.nl | 0252 - 41 82 69

Bonisa
ZENDING

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!
(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Int.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax:
084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het
Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 - 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl